

Flere steder i landet afprøves forskellige versioner af sribedyrkning tilpasset dansk økologisk jordbrug. På billedet ses en forsøgsopsætning på Lolland, hvor roer, quinoa, hestebønner, ærter, vårbyg, havre, vårhvede og vårrug dyrkes i tre og seks meter striber. Foto: NBR.

Dyrkning i striber har mange potentialer

Konklusion

- I et sribedyrkningsystem dyrkes marker i smalle striber med forskellige afgrøder ved siden af hinanden.
- Det giver en rumlig mangfoldighed i marken, som kan forbedre biodiversiteten og skabe et mere robust system.
- Lige nu afprøves sribedyrknings-systemer rundt om i landet i håb om, at det kan bidrage til opbygning af robuste populationer af nytte dyr og øget modstandskraft imod sygdomme.

Fokus: Sribedyrkning forsøger at efterligne principperne fra naturlige økosystemer - og samtidig opretholde en høj produktivitet.

Af Maja Eline Petersen, Innovationscenter for Økologisk Landbrug, mail: maep@icoel.dk

Det dominerende landskabs-element i Danmark er stadig større og mere effektivt drevne marker med overvejende monokultur.

De store ensartede dyrkningsflader danner grobund for epidemiske angreb af skadevoldere som insekter og svampe,

som i økologien kan give meget alvorlige tab af udbytter og afgrødekvalitet.

Sribedyrkning, hvor marker dyrkes i smalle striber med forskellige afgrøder ved siden af hinanden, udnytter derimod positive naboeffekter mellem forskellige afgrøder til at skabe robuste systemer med øget biodiversitet.

Forsøg med dyrkning i stri-

ber har vist en stigning i den generelle biodiversitet og antallet af gavnlige insekter, højere udbytter for forskellige afgrøder, langsommere udvikling af angreb af skadedyr og sygdomme og mindre jordstrukturelle skader.

Blandt andet er der fundet en væsentlig reduktion og forsinkelse i kartoffelskimmel hos kartofler dyrket i striber fremfor monokultur.

Kan gøres på mange måder

Det generelle formål med sribedyrkning er at skabe variation. Jo flere afgrøder, jo større bliver variationsmulighederne. Der er dog mange måder, hvorpå sribedyrkning kan inkorporeres i et sædskifte på en mark. Designet behøver ikke være særligt komplekst.

Skal du starte simpelt ud, kan der introduceres en ny afgrøde i sædskiftet, så der et af årene indgår to afgrøder i striber (se figur).

Det er også muligt at kombinere to afgrøder, der allerede indgår i sædskiftet, så der dyrkes to afgrøder i striber i to år af sædskiftet. Parres alle afgrøderne i sædskiftet to og to, bytter afgrøderne i parrene plads efter halvdelen af sædskiftets længde.

Skal variationen være større, kan der dyrkes mere end to afgrøder i marken hvert år. Den fulde variation opnås, hvis alle afgrøder

fra sædskiftet dyrkes i striber på marken hvert år.

De rette naboer

Når man skal dyrke i striber, er mindre traktorer og maskiner en klar fordel, men det er ikke nødvendigt med specialudstyr for at komme i gang. Stribebredder afgrødes af arbejdsbredderne af de tilgængelige maskiner. Jo mindre striberne er, jo større bliver naboeffekten og diversitetseffekten.

Hvilke afgrøder, der er gode naboer, er et af de store spørgsmål, der skal afdækkes, før sribesystemet kan rulles ud med stor effekt. Det afgøres bl.a. af afgrødernes vækstperiode, dække og forventede interaktioner.

Ved at vælge planter med forskellig udvikling og morfologi kan udnyttelsen af næringsstoffer, vand og lys forbedres. Jo mere forskelligartede afgrøder der vælges, jo større variation udbydes til markens nytteorganismer. Samtidig

Fakta

Sribedyrkning kan give:

- robuste afgrøder.
- øget biodiversitet.
- højere og mere stabile udbytter.
- forsinkede/færre svampe- og insektangreb.
- frugtbar jord.
- mindre erosion og jordpakning.
- øget landskabsværdi.

understøttes naturlige fjender, hvis man hele tiden planlægger en dækkende afgrøde i nabostriben, som insekterne kan migrere til ved forstyrrelser som jordbearbejdning, ukrudtskontrol og høst.

Forsøg under danske forhold

I Danmark afprøves sribedyrkning hos både landmænd og på forskningsplatforme.

Forskningsmæssigt undersøges sribernes indflydelse på bl.a. skadedyr, nytte dyr, sygdomme og udbytte. Et af de store spørgsmål, der skal afdækkes, er dog først og fremmest, om dyrkning i striber kan fungere i praksis hos de danske landmænd.

I år etableres sribesystemer hos to økologiske landmænd med landmændenes egne maskiner. Det ene sted, ved Billund, har kartofler som omdrejningspunkt. Her etableres ni meter striber med kartofler, ærter, blomster og vårbyg. Den anden landmand dyrker solbær på ni meter rækker og har landbrugsafgrøder i et otte meter system mellem bærrerne. Forhåbningen er, at der i Danmark udvikles sribedyrknings-systemer tilpasset lokale forhold, hvor udbytte og kvalitet er mindre påvirket af ødelæggende sygdomme og skadedyr.

Kom med på studietur

Et af de lande, der er længst i udviklingen af sribedyrkningsystemet, er Holland.

Til juni afholder Innovationscenter for Økologisk Landbrug en inspirationstur til Holland, hvor vi skal blive klogere på de mange potentialer i sribesystemet. Læs mere og tilmeld dig på icoel.dk/netvaerk/biodiversitet-og-sribedyrkning

Projektet Sribedyrkning i økologisk planteavl er finansieret af Fonden for Økologisk Landbrug.

Fonden for økologisk landbrug

Alm. sædskifte	Ny afgrøde	Et par	Alle i par	Alle pr. mark
Afgrøde 1 (flerårig)	1	1	1 & 4	1-6
Afgrøde 2 (flerårig)	2 & X	2 & 5	2 & 5	1-6
Afgrøde 3	3	3	3 & 6	1-6
Afgrøde 4	4	4	1 & 4	1-6
Afgrøde 5	5	2 & 5	2 & 5	1-6
Afgrøde 6	6	6	3 & 6	1-6

Figur: Der er mange måder, hvorpå sribedyrkning kan inkorporeres i markens sædskifte. Her ses fem eksempler på et seks-årigt sædskifte. Længst til venstre - og en gradvis forøgelse af den rumlige diversitet jo længere man kommer mod højre. Kilde: Isabella Selin Norén, Wageningen Universitet.